معاون علوم، مهندسی و کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی درگفت‌وگو با «فرهیختگان»:

می‌خواهیم «سیلیکون‌ولی مجازی» بسازیم

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

«پژوهش‌های ارزشمند»، «دانشگاه‌های نسل چهارم»، «پژوهش‌های هدفمند» و «ارتباط دانشگاه با صنعت»؛ عباراتی آشنا هستند که طی سال‌های اخیر به وفور از زبان دولتمردان، سیاستگذاران علوم و فناوری و همچنین بدنه جامعه علمی متشکل از اساتید و دانشجویان پژوهشگر به گوش رسیده است. ایران با وجود توسعه گسترده در بخش تئوریک جهان، حرکت به سمت لبه دانش و ارائه محصول در جمع سردمداران و پیشتازان تولید مقاله، هیچ‌گاه نتوانسته کرید‌وری مشخص برای سریز علوم به جامعه و صنایع و تبدیل دانش به محصولات و خدماتی مفید و کاربردی برای استفاده جامعه طراحی کند.

سال ۱۳۹۷ دانشگاه آزاد اسلامی از برنامه‌ای عظیم رونمایی کرد که بسیاری تصور می‌کردند سنگی بزرگ نشانه نزدن بوده و مانند نمونه‌های متعدد دیگر، سرنوشتی به جز بأس و فرامرزمی نخواهد داشت، اما حالا بعد از گذشت تقریبا ۶ سال، سامانه‌ای شکل گرفته که ده‌ها هزار پروپوزال، پایان‌نامه و رساله را در خود جای داده است. این در حالی است که در پروپوزال ارائه‌شده، از ۱۰ هزار تن مقاله در ۱۰ سال، ۱۰ اختراع و ۱۰ دستاورد بزرگ صحبت شده بود. حالا با گذشت نزدیک به نیمی از این بازه زمانی، دکتر محمد مهدی طهرانچی حضور داشته و حالا نزدیک به یک سوم پژوهش‌های ارزشمند کشور در دانشگاه آزاد اسلامی متمرکز هستند.

یکی از دلایلی که باعث شد شما طرح «پایش» و برنامه‌های علمی را راه‌اندازی کنید، این بود که پژوهش‌ها در کشور ارزشمند از نبودند. یک سری پایان‌نامه و رساله چاپ شده و درکنار سامانه‌ها قرار می‌گرفتند. ابتدا می‌خواهیم به ادبیات مفهومی نیمه‌ی پایانی «پژوهش ارزشمند» برسیم. اصلا پژوهش ارزشمند را چه مدلی از پژوهش در دانشگاه آزاد اسلامی و به صورت کلی در تمام دانشگاه‌ها می‌دانید؟

دو نوع می‌توان به بحث ارزشگذاری پژوهش نگاه کرد. اتفاقا کشور ما در یکی از انواع آن موفق است؛ چون برای هر دانشگاهی باید یک شاخص تعریف کنیم. مثلا در رشته خودم یا یکی صنعت فرآورده‌ی می‌بندم، کار صنعت را هم راه می‌اندازم و جلو می‌روم یا پیوزه می‌گیرم، انجام می‌دهم و می‌روم. این پژوهش ارزشمند است، چون برای من آورده‌ای دارد و خدمتی هم بهره می‌برد. این یک بحث است که درکشور ما مسابقه دارد. ازنظر من، باید نیست. تعداد زیادی از پژوهش‌ها و حیات علمی را می‌توانید در دانشگاه آزاد اسلامی پیدا کنید که به معنای واقعی و عمیق، ارزشگذار هستند. یک نمونه‌ی ۹۰ هزار یا ۱۰۰ هزار پایان‌نامه و ۲۰ هزار نفر باید. با یک نفر سر و کار ندارید، چگونه می‌توان کاری انجام داد تا همگرایی در آن اتفاق بیفتد. باید این ارزشگذار بودن به نحوی اتفاق بیفتد که حداقل دانش ۹۰ هزار پایان‌نامه «categorised» (تفکیک) شود. کلاس‌بندی کنید و بگویید در این کلاس کار، چنین کارهایی و در کلاس دیگری، اقدامات متفاوتی را انجام داده‌ام. همچنین گونه پیش بروید، این حداقل کاری است که می‌توانید انجام دهید. یک فاغعایی که مثل همدیگر هستند یا کنار یکدیگر بگذارید و همین روند را ادامه دهید؛ این می‌شود کاری که قسمت زیادی از آن را انجام داده‌ایم.

پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها در یک مدل، ۱۰ راه‌حل داشته باشید. اینکه شما بتوانید پایان‌نامه‌ی دکتری را بیاورید، تبدیل به ترسیاله یا پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد کنید، آن پایان‌نامه به شما پیشنهاد بدهد و بگوید این مدل اجتماعی را می‌توان این‌گونه حل کرد. فرد دیگری بیاید مدل اجتماعی را کمتر و بعد از همگرایی به سراغ ارزشگذاری برود. بابد ۵ پایان‌نامه را با مدل‌های متفاوت حل کرده و نتیجه آنها را تبدیل به خروجی مدیریتی یا صنعتی یا اجتماعی کنم، خروجی بستگی به موضوع دارد. آنجایی‌که می‌توانید ارزشگذاری‌اش را ببینید. منطقی است، آن پایان‌نامه به شما پیشنهاد دهد و بگوید این مدل خاص و پنج مدل دیگر در مدل خاص و پنج پایان‌نامه دیگر در مدل خاص و پنج پایان‌نامه دیگر در مدل خاص و پنج پایان‌نامه